

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง พัทยา: จากวิถีชีวิตของชุมชนชาวประมงสู่เมืองท่องเที่ยวระดับโลก ผู้วิจัย จะศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์ เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงกำหนดขั้นตอนการศึกษาวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Gathering data)
2. การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ (Triangulation)
3. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้จะใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary research) จะใช้เอกสารชั้นต้นและชั้นรอง ดังนี้

1.1 เอกสารชั้นต้น (Primary document) เป็นข้อมูลดิบที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลส่วนนี้ ได้จากการเก็บรวบรวมเอกสารที่สำคัญ เช่น หนังสือประวัติศาสตร์จังหวัดชลบุรี หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

1.2 เอกสารชั้นรอง (Secondary document) เป็นข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วระดับหนึ่งและเพื่อช่วยให้วิเคราะห์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เอกสารชั้นรองเหล่านี้ที่สำคัญ เช่น บทความวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือ นิตยสาร แผ่นพับ และโฆษณากลางแจ้ง (Outdoor advertising) เป็นต้น

โดยผู้วิจัยจะศึกษาค้นคว้าและเก็บข้อมูล จากจากหน่วยงานราชการ และสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศาลาว่าการเมืองพัทยา (Pattaya City Hall) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลาง เขต 3 (พัทยา) องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. รวมทั้งห้องสมุดของส่วนงานต่าง ๆ เช่น หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา และการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้ มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview guide) เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ โดยมีรูปแบบต่าง ๆ คือ

2.1 การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept interviews) โดยอาศัยผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key-informants) โดยผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก หรือผู้ที่รู้เรื่องนั้นดี จะสัมภาษณ์โดยการสนทนาซักถามอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ

2.2 การสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า (Oral history) เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการหรือไม่มีโครงสร้าง (Informal or unstructured interview) มีเพียงคำถามวิจัยเป็นแนวการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อาวุโสที่รู้เรื่องเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยอย่างดี

จากการดำเนินการสัมภาษณ์ ตามรูปแบบการสัมภาษณ์ทั้ง 2 ประเภทที่กล่าวมาผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งในกลุ่มนักการเมือง ข้าราชการ ผู้ประกอบการและผู้นำชุมชน ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก	สถานภาพผู้ให้ข้อมูล	วันที่สัมภาษณ์
1. อิทธิพล คุณปลื้ม	นักการเมือง	17 มิถุนายน 2556
2. สัตยศักดิ์ งามพิเชษ	อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี และนักธุรกิจด้านโรงแรม	25 กุมภาพันธ์ 2554
3. ประสิทธิ์ เงินชัย	ผู้นำชุมชน	22 ธันวาคม 2556 22 มกราคม 2556
4. เฟ่ง บัวหอม	ข้าราชการ ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาไหล	10 ธันวาคม 2556 15 มกราคม 2556
5. นายวรพต พงษ์พาลี	นักการเมืองท้องถิ่นเมืองพัทยา	7 มกราคม 2556

3. การสังเกตการณ์ ในชุมชนนี้ผู้วิจัยจะใช้การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลเสริมเพิ่มเติม ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ดังกล่าวจะมีลักษณะ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวแบบวิจัย (Research tour) ในช่วงเวลาต่าง ๆ ของกระบวนการทำวิจัย คือ

3.1 ช่วงการเตรียมเค้าโครงชุมชน

3.2 ช่วงการเก็บข้อมูลหลังการสอบเค้าโครงชุมชน

3.3 ช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อแก้ไขชุมชน

การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวม เพื่อให้ข้อมูล มีความเที่ยงตรง (Validity) และเชื่อถือได้ (Reliability) ผู้วิจัยจะใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลสามเส้นในการตรวจสอบข้อมูลและมีวิธีการดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีสถานภาพแตกต่างกันในเมืองพัทยา คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักจะเป็นตัวแทนของกลุ่มนักรการเมือง ผู้ประกอบการ ข้าราชการ และผู้นำชุมชน เช่น คุณอิทธิพล คุณปลื้ม ในฐานะตัวแทนของนักรการเมือง คุณศุภศักดิ์ งามพิเชษ ในฐานะผู้ประกอบการ และคุณเพ่ง บัวหอม ในฐานะข้าราชการ เป็นต้น
2. การตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลที่ต่างกัน ในการวิจัยนี้จะใช้แหล่งข้อมูลจากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ และจากการสังเกตการณ์มาเปรียบเทียบเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
3. การตรวจสอบโดยการเก็บข้อมูลเดียวกัน ในช่วงเวลาที่ต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรง โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยจะลงไปสัมภาษณ์ 2 ครั้ง ในช่วงเวลาที่ห่างกัน เช่น สัมภาษณ์คุณเพ่ง บัวหอม หรือคุณประสิทธิ์ เงินชัย ห่างกัน 2-3 สัปดาห์หรือหนึ่งเดือน แล้วนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยฉบับนี้ จะเป็นการตีความข้อมูลในเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์ ที่ได้ข้อมูลจากการอ่านเอกสาร จากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์บอกเล่า โดยอาศัยแนวคิดหลัก (Core-concept) จากทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยพื้นที่ทางสังคมและชุมชนเมือง มาเป็นเครื่องมือในการช่วยวิเคราะห์กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในชุมชนพื้นที่นี้จะมีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จะใช้การวิเคราะห์แบบแบ่งช่วงทางประวัติศาสตร์ (Periodization) ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองพัทยาดังแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองมาจนถึงปัจจุบัน (2556)
2. การวิเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขที่มีผลต่อการพัฒนาเมืองพัทยาดังตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จะใช้แนวคิดหลักของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองมาช่วยในการตีความถึงเหตุปัจจัยและเงื่อนไขดังกล่าว